

Justitsministeriet finder endvidere, at beslutningen om at iværksætte teleobservation bør træffes af retten, smh. den gældende § 791 a, stk. 6, jf. § 783, stk. 1. I kendelsen bør oplyses det telefonnummer, indgrebet angår, det tidsrum, indenfor hvilket indgrebet kan foretages mv., jf. § 783, stk. 1 og 2.

Der kan opstå situationer, hvor politiet kan have behov for at foretage teleobservation uden at skulle afvente retskendelse. Det foreslås på den baggrund, at politiet skal kunne træffe beslutning om at foretage indgrebet med efterfølgende forelæggelse af indgrebet for retten til godkendelse. Med hensyn til betingelserne for og fremgangsmåden ved iværksættelse af indgreb, der foretages efter politiets beslutning, foreslås det at henvise til bestemmelsen i § 783, stk. 3, vedrørende indgreb i meddeleleshemmeligheden på øjemedet.

Efter afslutning af en observation foretaget med hjemmel i § 791 a, stk. 2 eller stk. 3, skal der foretages underretning af den, indgrebet har været rettet imod, jf. 791 a, stk. 6, jf. § 788. Tilsvarende bør efter Justitsministeriets opfattelse gælde i relation til den foreslåede bestemmelse om teleobservation.

Justitsministeriet har endvidere fundet det rigtigst, at der i sager om indgreb i form af teleobservation beskikkes en advokat for den mistænkte, smh. retsplejelovens § 784 og § 785, og at reglerne i retsplejelovens § 791 om politiets efterfølgende tilintetgørelse af materiale, der er kommet til politiets kendskab i forbindelse med et indgreb, tillige finder anvendelse ved teleobservation.

Som omtalt ovenfor skabes med den foreslåede nye bestemmelse om teleobservation udtrykkelig hjemmel til, at politiet efter retskendelse fra udbydere af telenet eller teletjenester kan indhente oplysning om, fra hvilke mobiltelefonmaster en mistænks mobiltelefon løbende opdateres, hvilken celle der er anvendt ved opdateringen samt – ved mobiltelefonens anvendelse til kommunikation – oplysninger om i hvilken afstand fra masten, mobiltelefonen befinder sig. Som det også er omtalt, fremsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling et lovforslag, der forpligter udbydere til at sikre, at deres systemer er indrettet således, at sådanne oplysninger kan leveres til politiet.

Med henblik på at sikre, at der også i lovgivningen er en forpligtelse for udbydere af telenet eller teletjenester til at bistå med indgreb, der foretages med hjemmel i den foreslåede bestemmelse om teleobservation, finder Justitsministeriet, at der i retsplejeloven bør indsættes en bestemmelse herom. En sådan bestemmelse svarer til den forpligtelse, der i medfør af retsplejelovens § 786, stk. 1, påhviler bl.a. udbydere

af telenet eller teletjenester til at bistå politiet ved gennemførelse af indgreb i meddeleleshemmeligheden, herunder ved at etablere telefonaflytning og ved at udlevere oplysninger som omtalt i § 780, stk. 1, nr. 2 og 4, om teleoplysning og udvidet teleoplysning.

Bestemmelsen vil indebære, at udbydere af telenet eller teletjenester er forpligtet til at bistå politiet ved gennemførelse af teleobservation, herunder ved at give de lokaliseringsdata, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse om teleobservation.

5.3.2. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Ved indgreb i form af teleobservation tilvejebringes oplysninger, hvorved politiet løbende får kendskab til, hvor den mistænks mobiltelefon befinder sig og dermed også – formodningsvis – oplysninger om den mistænks færden.

Justitsministeriet er opmærksom på, at der derfor kan rejses det spørgsmål, om der med teleobservation er tale om et indgreb af en sådan karakter, at det er omfattet af artikel 8, stk. 1, i den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til respekt for privatlivet.

I det omfang teleobservation måtte antages at udgøre et indgreb i retten til respekt for privatlivet, følger det af artikel 8, stk. 2, at et sådant indgreb kan foretages, hvis det er foreskrevet ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund til varetagelse af nærmere bestemte anerkendelsesværdige formål, herunder beskyttelse af den offentlige tryghed og forebyggelse af uro eller forulydelse.

Politets adgang til at foretage teleobservation vil have klar lovlig hjemmel i den foreslåede bestemmelse og vil finde sted med det formål at efterforske strafbare handlinger. Indgrebet går efter Justitsministeriets opfattelse ikke videre, end hensynet til kriminalitetsbekæmpelsen tilsiger, da et konkret indgreb forudsætter, at det er af væsentlig betydning for efterforskningen at indhente de pågældende oplysninger, og at der skal være tale om efterforskning af en lovovertrædelse, der kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover. Endvidere er der alene tale om en observation, der ved hjælp af tekniske hjælpemidler foretages uden iagttagelse af den mistænkte og uden adgang til at aflytte indholdet af den kommunikation, der foretages ved hjælp af mobiltelefonen. Hertil kommer, at politiets anvendelse af teleobservation efter forslaget som udgangspunkt kræver rettens forudgående kendelse og således alene kan foretages under retlig kontrol. Hvis øjemedet ville forspildes ved at afvente rettens kendelse, kan politiet dog efter den foreslåede be-